CONSULTATIE RAADSCOMMISSIE

Consultatie bindend advies gemeenteraad bij afwijkingen van het omgevingsplan

Datum: 20 november 2025
Locatie: Raadzaal / Renkemazaal
Initiatief van: het college

Aanleiding
In de nota ‘Adviesrecht gemeenteraad bij afwijkingen van het Omgevingsplan’ staat onder paragraaf 10 vermeld dat de eerste grondige evaluatie na één jaar wordt uitgevoerd na inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024. Toegezegd is u vóór 1 juli 2025 verslag te doen van de werkwijze onder het Adviesrecht gemeenteraad.
Dit verslag is, iets later dan gepland, gereed en wordt besproken in uw raadscommissie. Indien het verslag van de evaluatie aanleiding geeft de nota inhoudelijk of procedureel aan te passen volgt er begin 2026 een voorstel aan de gemeenteraad.
De evaluatie heeft in goed overleg en in afstemming met de griffie plaatsgevonden.

Wij hechten er veel waarde aan deze evaluatie met consultatie nog met de raad in de huidige samenstelling te bespreken. De huidige gemeenteraad kan met zijn ervaringen en kennis het functioneren van het beleid goed evalueren en het gesprek met ons aangaan over eventuele aanpassingen en verbeteringen.

Doel verslag evaluatie
Het verslag van de evaluatie heeft tot doel te beoordelen of het bindend adviesrecht in de huidige vorm een meerwaarde heeft, of het proces goed functioneert en of de raad voldoende geïnformeerd wordt, met als oogmerk het bindend adviesrecht te verbeteren en aan te passen waar nodig.

Verslag evaluatie en consultatie
De resultaten van de evaluatie geven ons aanleiding u in een consultatie een drietal vragen voor te leggen. Deze vragen treft u aan in het verslag dat als bijlage bij deze uitnodiging is gevoegd.

Vervolg
Begin 2026 leggen wij u een voorstel ter besluitvorming voor met enkele aanpassingen in de nota die voortkomen uit de evaluatie. Bij het voorstel betrekken wij ook uw overwegingen uit de consultatie.

Bijlagen
1. Verslag evaluatie bindend adviesrecht
2. Nota Adviesrecht gemeenteraad bij afwijkingen van het omgevingsplan, 14 december 2023

CONSULTATIE RAADSCOMMISSIE

De beschouwingen in ons verslag Evaluatie bindend adviesrecht geven ons aanleiding u ter consultatie de volgende drie vragen voor te leggen.

Vraag 1
Bent u het eens dat de Nota wordt aangescherpt met als resultaat dat het Adviesrecht tot een kleiner aantal gevallen wordt beperkt, namelijk tot grotere en/of gevoelige projecten?

Toelichting op vraag 1
Naar ons oordeel moeten wij op basis van de nota nu (te) vaak voor een advies naar de raad. Als gevolg hiervan is de werkdruk in de organisatie en bij het college en de raad toegenomen. Onder het kopje '*Aantal aanvragen waarbij Adviesrecht aan de orde is'* in het Evaluatieverslag hebben wij enkele argumenten genoemd waarom naar ons oordeel de Nota aangescherpt moet worden.

Vraag 2
Bent u het eens dat wij in dat geval een vangnet in de Nota opnemen die ervoor zorgt dat u toch gebruik kunt maken van het recht om te adviseren?

Toelichting op vraag 2
De raad kan ook het gevoel krijgen te zijn gepasseerd in een situatie waarvan het college van mening is dat er geen Adviesrecht nodig is, terwijl de raad uit de samenleving informatie opvangt waaruit hij opmaakt dat dit wel nodig is. Andersom kunnen er zich gevallen voordoen, welke niet in te schatten waren, maar waarbij het college toch graag het advies van de gemeenteraad inwint.
Om in dit soort situaties toch gebruik te kunnen maken van het recht om te adviseren stellen wij voor aan de acht categorieën van gevallen één algemene categorie toe te voegen, namelijk voor gevallen waarbij sprake is van grote maatschappelijke impact en gevoeligheid.

Het is juridisch mogelijk om een algemene categorie toe te voegen aan de lijst van gevallen waarvoor de gemeenteraad een bindend adviesrecht heeft bij aanvragen voor een BOPA, mits dit vooraf bij raadsbesluit is vastgelegd. Dit volgt uit artikel 4.21 van het Omgevingsbesluit en artikel 16.15b van de Omgevingswet.

Juridische onderbouwing
- Artikel 4.21 Omgevingsbesluit bepaalt dat het Adviesrecht van de gemeenteraad alleen geldt voor gevallen die vooraf door de raad zijn aangewezen.
- De gemeenteraad heeft dus de autonomie om zelf te bepalen welke gevallen hij onder het Adviesrecht wil laten vallen, zolang het gaat om aanvragen voor BOPA's waarvoor het college bevoegd gezag is.
- De wet stelt geen inhoudelijke beperkingen aan de aard van de gevallen die worden aangewezen. Dit betekent dat ook een algemene, open norm zoals "activiteiten met grote maatschappelijke impact of politieke gevoeligheid" juridisch toelaatbaar is, mits voldoende gemotiveerd en duidelijk geformuleerd.

Voorwaarden
1. Motivering en zorgvuldigheid: De aanwijzing moet voldoen aan de eisen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), zoals zorgvuldige voorbereiding, belangenafweging en motivering (afdelingen 3.2 en 3.7 Awb).

2. Bekendmaking: Het raadsbesluit waarin deze regeling wordt vastgelegd moet op de gebruikelijke wijze worden gepubliceerd in het gemeenteblad.

Aandachtspunt
Bij een reguliere procedure geldt een beslistermijn van acht weken. De gemeenteraad moet binnen die termijn advies uitbrengen. Er moet om deze reden wel aandacht zijn voor het feit dat een te ruime categorie kan leiden tot praktische knelpunten in de besluitvorming.

Formulering
Een voorbeeld van zo'n formulering zou juridisch als volgt kunnen luiden:
"Activiteiten die naar het oordeel van het college of de raad een grote maatschappelijke impact hebben, en/of sprake is van een bestuurlijk gevoelig initiatief, kunnen worden aangewezen als gevallen waarvoor het bindend adviesrecht van de gemeenteraad geldt, mits dit verzoek gemotiveerd is op basis van deze overwegingen."

Deze formulering biedt ruimte voor interpretatie. Daarom vereist het wel een duidelijke motivering per geval. In de nota nemen wij enkele criteria op bij het beoordelen of een initiatief onder deze categorie valt.

Vraag 3:
Deelt u voor het overige onze conclusies uit de evaluatie en onze voorstellen tot verbetering?

Toelichting op vraag 3
Uit de evaluatie komt een aantal verbeterpunten naar voren die tot doel hebben het functioneren van het instrument Adviesrecht te verbeteren. Wij vernemen ook graag uw ideeën of wensen hoe de werkwijze rond het Adviesrecht in de raad kan worden verbeterd.

Vraag 4
Wat wilt u het college verder nog meegeven over dit onderwerp?